

Η δράση του οσίου Σοφιανού απέναντι στους εξισλαμισμούς (π. Νεκτάριος Πέττας, Αρχιμανδρίτης)

/ [Πεμπτουσία](#)



[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/2016/04/vios-tou-osiou-sofianou/>]

Οι σημαντικότεροι εξισλαμισμοί στην Ήπειρο.

Στις αρχές του 17ου αιώνα στο χώρο της μέσης Ηπείρου ένας μεγάλος κίνδυνος διαφαίνεται απειλητικός. Η εποχή αυτή για την ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου θεωρείται από τις σκληρότερες για την ιστορία της, γιατί είχε ν' αντιμετωπίσει ένα οργανωμένο κίνημα ομαδικών εξισλαμισμών, που επέβαλαν οι Τούρκοι, για να αφανίσουν τις μακραίωνες ρίζες των ελληνορθόδοξων κατοίκων της περιοχής αυτής.

Το φαινόμενο των εξισλαμισμών δεν ήταν καινοφανές πρόβλημα και μάλιστα για τις Βόρειες επαρχίες της Ηπείρου. Είχε εμφανιστεί από την εποχή του Μουράτ του Β (1421 - 1451) και έλαβε μεγαλύτερες διαστάσεις μετά την επανάσταση του εθνομάρτυρα μητροπολίτου Τρίκκης Διονυσίου του και Σκυλοσόφου επονομαζόμενου (1611). Το ύπουλο αυτό φαινόμενο του εξισλαμισμού τα επόμενα χρόνια θα αποτελέσει το μεγαλύτερο καρκίνωμα στην ευρύτερη περιοχή.

Το ρεύμα της εξώμωσης, στις αρχές του 17ου αιώνα, είχε λάβει τέτοια έκταση στις περιοχές της Βορείου Ηπείρου, νυν Νοτίου Αλβανίας, ώστε ο Αραβαντινός σημειώνει ότι «υπήρχε κίνδυνος να κατακλύσει όλη την Ήπειρο». Ο Ιταλός περιηγητής Monteatvano συνοψίζει λέγοντας ότι «υπήρχε φόβος εξισλαμισμού όλων των κατοίκων των περιοχών αυτών, μέσα σε μία δεκαετία».

Προϊόντος του χρόνου, οι πιέσεις των Τούρκων σε ολόκληρη την περιοχή γίνονται τόσο ανυπόφορες, ώστε η κατάσταση καθίσταται απελπιστική. Ανάλογη είναι και η περιγραφή ενός πολυτσανώτη λογίου, του Οικονομίδη: «Ο κίνδυνος ήτο μέγιστος. Δεν ηπειλείτο μόνον η Ζαγόρια, αλλά και το Πωγώνιον, η Λιντζουριά, η Ρίζα, το Ζαγόριον και όλη, δυνάμεθα να είπωμεν, η Ήπειρος, διότι οι εξωμόται, φανατικώτατοι καταστάντες, μυρίας μετήρχοντο πιέσεις κατά των μη

εξωμοσάντων συγγενών και γειτόνων αυτών».

Η δράση του οσίου Σοφιανού απέναντι στον εξισλαμισμό



Υπό τις δύσκολες αυτές συνθήκες, που ο Δούρειος Ίππος για τον ελληνισμό και την ορθοδοξία ήταν ήδη εντός των τειχών, κατά θεία οικονομία, αναδεικνύεται ποιμένας της περιοχής ο Σοφιανός. Εκείνος υψώνει το ανάστημά του μπροστά στο κίνδυνο, ακολουθώντας μύρια παραδείγματα ποιμένων της φυλής του.

Ο Μπαράς σημειώνει μεταξύ άλλων για την δράση του Όσιου: «Το ευτύχημα όμως ήταν, ότι στην κρίσιμη εκείνη περίοδο, ένα καινούργιο εθνικό αστέρι φάνηκε στον Ηπειρωτικό ορίζοντα. Ήταν ο νεαρός δεσπότης Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου Σοφιανός». Και συνεχίζει: «Ο Σοφιανός άρχισε την αντιστασιακή του δράση παρασκηνιακά». Αναφέρει ακόμη ότι ίδρυσε: «Σχολή Μονής Αγ. Αθανασίου Πολύτσιανης. Ιδρύθη το 1672. Μεταξύ των διδασκάλων αυτής αναφέρεται και ο παραιτηθείς Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως Σοφιανός, με μαθητάς και μοναχούς από τις γύρω περιοχές Ρίζας και Ζαγοριάς, τους οποίους ωργάνωνε για τον αγώνα εναντίον των εξωμοτών».

Με τη φλογερή του διδασκαλία και τις επίμονες προσπάθειες, σύμφωνα με τον Οικονομίδη: «κατώρθωσεν αφ' ενός μὲν να στερεώσω τους εν τη πίστει κλονιζομένους, να εγείρω τείχος αδιάσειστον εις τον ορμητικόν του εξισλαμισμού χείμαρρον και να περιορίσω τα επικινδυνότατα μικτά συνοικέσια, αφ' ετέρου δε διά της ην ήσκει επιρροής εφ' όλων των Οθωμανών του Αργυροκάστρου και των περιχώρων, να συγκεντρώσω επί το αυτό όλους τους εξωμότας και κατοικήση αυτούς εις το Μαλέσοβον».

Γράφει ο Λαμπρίδης για τη δράση του οσίου Σοφιανού με επίκεντρο τη Μονή του Αγίου Αθανασίου: «Μεταξύ δε των μοναχών αναφέρεται και Σοφιανός τις, Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως χρηματίσας. Παραιτηθείς ούτος του θρόνου αυτού (1711) εγένετο μεγαλόσχημος της Μονης ταύτης, το μὲν διότι εζήλου την άσκησιν, το δε διότι ενεφορείτο υπό υψηλοτέρων και εθνικωτέρων αισθημάτων. Και δή μεταβάς αυτόθι, ένθα και απέθανε και ετάφη, κατεγίνετο διδάσκων και κηρύττων τον λόγον του Θεού εις τα χωρία του παρακειμένου τμήματος της

Ζαγοριάς κατά πάσας τας Κυριακάς και εορτάς, αγωνιζόμενος παντί σθένει να αναχαιτίση την των κατοίκων του τμήματος τούτου εξώμοσιν χωρούσαν εις τα πρόσω γιγαντιαίους βήμασι, ν' απομακρύνη δ' επιτηδείως εκείθεν τους εξομόσαντας ήδη ως άλλο μίασμα. Εις πάντα τα χωρία της Ζαγοριάς, πλην ενός και μόνου, της Χοστέβας, υπήρχον εξωμόται, εγίγνοντο δε και μικρά συνοικέσια και ο κίνδυνος ην μέγιστος. Ο αϊδιμος βαθμηδόν και κατ' ολίγον διά μέν της πειθούς αυτού κατόρθωσε να παύση τα μικτά συνοικέσια, διά δε της μεγάλης αυτού επιρροής, ην εκέκτητο παρά πάσι τοίς Οθωμανοίς της επαρχίας Αργυροκάστρου, ν' απομακρύνη εκ των χωρίων της Ζαγοριάς τους εξομόσαντας και υποχρεώση αυτούς να συνοικισθώσιν εις Μαλιέσοβον, εκτός του τμήματος Ζαγοριάς, αριθμούν προ μέν του συνοικισμού τούτου Οθωμ. Οικογενείας μόνον 5, έκτοτε δε μέχρι του παρελθόντος αιώνας 250, νύν δε μόλις 150».

Το γεγονός της επιρροής του Ιεράρχη στο μουσουλμανικό πληθυσμό της περιοχής, που ήταν πολύ μεγάλη, σύμφωνα με το Λαμπρίδη, εξηγείται από το γεγονός, ότι, «οι Οθωμανοί εθεώρουν και εσέβοντο τον Επίσκοπον τούτον ως Άγιον· διά τε τους χρηστούς και αγίους αυτού τρόπους και διά το εξής γεγονός: απωλέσθη ποτέ νεάνιδος Οθωμανίδος φέσιον υπό φλωρίων κεκαλυμμένον, όπερ ανεύρεν ο αρχιερεύς ούτος εντός φωλεάς πελαργού. Εθεωρήθη δε τούτο ως θαύμα του αγνού και ευσεβούς τούτου Επισκόπου παρά των Οθωμανων».



[Συνεχίζεται]

Πηγή: Αρχιμανδρίτου Νεκταρίου Ν. Πέττα, Προέδρου του μη κερδοσκοπικού Ινστιτούτου «Χριστόφορος Παπουλάκος», «ο Όσιος Σοφιανός, Επίσκοπος Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου, Ο Σημειοφόρος († 26-11-1711) και η Πολυτσήνη Πωγωνίου», Β΄ Έκδοση, σελ. 9-16, Αθήνα 2009, Ινστιτούτον Χριστόφορος Παπουλάκος.